

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírdet-
ések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Karácsony ünnepén.

Irta: Koncz Ákos.

Az örök Szeretet jegyében született Isten-ember földrejövételének ünnepén letesszük a munka eszközeit és néhány óráig átengedjük magunkat az áhítatnak, mely szükséges a léleknek, mely a mindennapi elfoglaltság idegbontó óráiban csak egy percre sem kapja meg vallási táplálékát.

Zajgó, forgó világban élünk és a legtöbbször szeretet nélkül haladunk el egymás mellett... Ma nem szokás megbecsülni a más munkáját és az halad felfelé a lepcsőn, aki legjobban tudja a port a világ szemébe hinteni... Önösség, kicsinyes nézőpontok, a leszólás művészetté finomodása, kétkedés a szándék nemességében, a kis emberek tevékenységének semmibevevése, a hatalom fitogtatása, az élet kevélysége, a mondvacsinált nagyság, az érdemek tagadása, az énnék minden vonalon előtérbe tolása, ha kell minden poklokot át, ravasz számítás, a mások bőrének kicserzése, enerzsiájának az idegek megbomlásáig való kihasználása, szeretetlenség, szertelenség a gyűlöletben és hatalmi érdekek hajhászása, — ezek jellemzik a magas műveltségnek csak külső mázát viselő társadalmi életünket, közéleti szereplésünket...

Azokat a kevés altruistákat, akik elég erősek ebben a romlott, szintelen és minden illuziótól megfakult korban önzetlenek maradni, a tömeg kineveti... Szerénységét élheteretlenségnek, tartózkodását gyávaságnak és az eszmények iránt való lelkesedését hipokritságnak tartja. Önmagából indulva ki mindenkit önzőnek tart és nem képes saját lelkének alacsony gondolkodását ismerve, embertársairól szépet, jót és nemeset feltételezni...

Ezért sivár a mi köz- és társadalmi életünk és ezért nem tudunk annyira haladni, mennyire pedig képességünk, külső és belső viszonyainkat tekintve haladhatnánk...

Erőnket nem egyesítjük, hanem kiki halad a maga útján Nagy és vezér akar lenni az epigon és nem gondolja meg, hogy a kicsi kicsi marad akkor is, ha a hegy csucsára kapaszkodik... Rengeteg üres buzakalászt találunk közéletünk talajában, még több konkolyt társadalmi életünkben. Egész légiójával találkozunk azoknak, kik szeretik hinni, hogy uralkodásra születtek, pedig aki nem tud lemondani, az nem is tud uralkodni. Ezek

és ezek hiszik magukról, hogy mert pénzük van, mely a mások verejtékének gyümölcse — okosak és műveltek is egyszerismind. Náluk az aranyok mennyisége értékeli a lelket... A szegény ember előttük nem számít, annak a műveltsége, tudása, vasszorgalma, önzetlen törekvése értéktelen valami... Ez a balvélemény aztán gőgössé teszi azokat a szegény gazdagokat, akiknek lelke kopár, virágtalan mező...

A mi társadalmunk és közéletünk beteg... A huszadik század egész idegrendszere meg van mérgezve... Nem ártana neki egy tisztító vihar, mely elsöpörné a századok óta összegyűlt szemetet... Az igazi jelleme megritkultak. Dekadens irányban halad az emberiség... Az eget nem keresi többé, nem néz a csillagok közé, hanem a földet keresi és a pénzben az üdvösséget. Idegrendszerünk bomlását jelzik a képzőművészet elfajulása és a perverz irodalom kultiválása... Ma az az igazi művész, aki bizarr színeket dob a vászonra; az az ünnepelet költő, aki megvadult fantáziával gázol Helikon berkeiben... A színpadon rettenetes dolgokat látunk és a világot jelentő deszkákról nem hallják többé az emberi szépet, a nemeset, hanem a nyugat megromlott izlésének egész halom szemétjét, úgy, hogy nemcsak a nézők pirulnak az erény mezébe öltöztetett gyalázatosságok felett, hanem a művésznők és művészek is halkan mondják el szerepüket, mert érzik, hogy nem az volna az ő igazi világuk. Társadalmi életünkben nincs semmi melegség, hideg udvariasság ül az arcokon és míg hazug szavakkal varrunk himet azokra, akiknek kegyeire szükségünk van, lenézzük azt, akinek nem adott a sors hatalmat, vagyont és befolyást... Oda jutott társadalmunk, amit Racine mond, hogy a becsület pénz nélkül betegség és a társadalom mint bélpoklostul fordul el a szegénytől és szerencsétlentől. A családi élet szentélyéből elröppent a boldogság; az anyák ezrei a gyermeknevelés nagy munkáját a cselédekre bizzák, ők pedig mesés leleményességgel keresik fe azokat a helyeket, ahol mulatni, szórakozni, látni, láttatni és feledni lehet... Férfiak munkareje roppan össze a toalettszámlák sulya alatt és napról-napra látjuk egy-egy finálóját azoknak a nagy tragédiáknak, melyek egy-egy család pusztulását jelentik... Nem csoda aztán, ha a család-

fákon a virágok is hamar hervadoznak, mert ahol a törzs beteg, ott egészséges gyümölcsöt várni puszta ábránd...

Gondolkozunk ezen bomlasztó állapotokon a *Szeretet ünnepén*. És ha a nagy titok imádásánál visszaszáll szívünkbe pár órára az elűzött és a föld sarát nem szerető Szeretet, ennek meleg világánál tegyünk fogadást, hogy új irányt szabunk életünknek... Hozzuk vissza a multat, mely ha egyszerűbb volt is szokásaiban és erkölceiben, de bensőségtelesebb és tisztább volt bizonyára, mert a szeretet volt kalauza, a bölcsesség az iránytűje és az őszinteség a zománca...

Dicsőség a magasságban Istennek és békeség a földön az embereknek és jóakarattal...

Ingatlanok szerzése.

A városok háztartásában kétségkívül okos politika ingatlanokat szerezni, de csak akkor, ha a vételekre szükséges összegek megvannak és ha ezen ingatlanok megszerzésére jövedelmezőség vagy városrendezési szempontból szükség van. Ha azonban pénzünk nincs és városrendezési okok sem kívánják az ingatlanok magas áron való megszerzését, az ingatlanoknak, különösen pedig a házaknak megszerzése nemhogy hasznára van a városnak, hanem éppen kárára.

Előre bocsátjuk, hogy a város újabb időben néhány szerencsés vételhez jutott, bár a megszerzett ingatlanok olyan rozoga állapotban kerültek a város birtokába, hogy tatarozásukra és helyrehozatalukra, hogy ugyahogy lakhatók legyenek, igen sok pénzt kellett áldoznia. Ezek azonban idővel mégis kifizetik magukat akár jövedelmezőség, akár városrendezés szempontjából.

Azonban mit látunk? Hogy a város néhány, céljaira alkalmas ingatlant megszerzett, egymásután jönnek az ajánlatok házastelkek eladására. És a háztulajdonosok oly nagy árakat szabnak, hogy ezekkel még meg sem lehet kezdeni a tárgyalásokat. Ugy látszik, hogy az ajánlattevők nagy része abban a hiszemben van, hogy a város kapva-kap az ajánlatokon és megveszi felajánlott telküket drága pénzen.

Ha volna az ingatlanszerzési alapnak számbavehető nagy pénztára, ebben az esetben talán még megvolna okolható a felajánlott telkek megvétele, bár ebben az esetben sem volna szükséges a mai áron vásárolni telkeket. Mert azt látjuk, hogy az ingatlanok értéke egy évtized alatt 30–50%-kal emelkedett és manapság azok értékének felcsigázása nem egységes állapot. És ezen állapot nem lesz tartós, épp úgy, mint a most uralkodó drágaság. A háztelkek ára is esni fog és akkorára talán lesz a városnak annyi pénze, hogy tisztességes áron vehet céljaira ingatlanokat. Míg ez az idő elkövetkezik, addig leghelyesebb, ha a város tartózkodik az ingatlanok vételétől annyival is inkább, mert megkezdett és betetőzésre váró létesítései, melyekre nagy szükségünk van, igazán igénybe veszik anyagi erőforrásait.

Nem azt mondjuk ezzel, hogy a város szüntesse be az ingatlanok vételét: csak korlátozza a mindinkább növekedő spekuláns szellem rohamos megnyilatkozását. És miután mi meg vagyunk győződve, hogy a városi Tanács, a jog- és pénzügyi bizottság és a törvényhatósági közgyűlés bölcsesége meghatározza, hogy a városnak mennyiben van szüksége házastelkekre és meg tudja körültekintően ítélni azt, hogy mennyit áldozhat ezek megvételére, hisszük, hogy a most özönével beérkezett és érkező házaladási ajánlatokat nagyon is megrostálja és azok legnagyobb részét nem is veszi meg. Sőt, hogy az amúgy is sok közigazgatási munka kevesbedjék, legjobb volna alkalmas módon tudatni a háztulajdonosokkal, hogy ez idő szerint a város nem vesz házastelkeket, kivéve, ha ezen vétel magasabb okokból elkerülhetetlen.

Ujabbban is a következő ajánlatok érkeztek a városhoz: Kandia-u. 13–15. sz. ház, Arany János-u. 43., Bethlen-u. 37., Burgundia-u. 10., Darabos-u. 14., Hüvelyes-u. 5., Kut-u. 140. sz. házastelkek, már előbb felajánlták a Szappanos-u. 8. sz., Arany

János-u. 43. sz., Piac-u. 83. sz., Burgundia-u. 10. sz., Ajtó-u. 8. sz. továbbá a Marx János, Bikfalvy István, Novelli Ede stb. háztelkeket, ugyszólván annyi telkek, amennyit tíz év óta nem ajánlottak fel.

Ha a város földet és kaszálókat szerez, ez nagyon helyes gazdasági politika és különösen az utóbbiak megszerzése felette kívánatos, mert az erdőtest nem lesz széttárgolva, a föld pedig, nem jár annyi befektetéssel és nem kell tatarozni, mindig megadja árának jó kamatját. Ellenben a legtöbb esetben elavult házak fenntartása sok költségbe kerül, mert hiszen a városrendezés alapelveinek megvalósításáig még évek hosszú sora választ el bennünket és addig a város tulajdonába átment házak folytonos és költséges gondozásra szorulnak. Példa erre a Bethlen-utcán megvett Pelbárt és Nemes féle házak, melyek habár olcsón kerültek a város birtokába, ennek lakhatóvá és jövedelmezővé tétele sok pénzt emésztett fel és a jövőben is költségbe fog kerülni.

A debreczeni szanatórium ügye.

A jog- és pénzügyi bizottság december 22-én tárgyalta a Debreczenben létesítendő tüdőbeteg-szanatórium ügyét. Az ülésről a következőket jelenthetjük:

A szanatórium létesítésére vonatkozólag a szanatórium bizottság egy 8 pontból álló javaslatot szerkesztett, mely a következő: 1. A város ad épületanyagot. 2. A megnyitás napján köteles a város azt a különbözetet, mely az épületanyag értéke és a város 150 ezer koronás segélye közt lesz, a szanatórium igazgatóságának kifizetni. 3. A város öt ágyalapítvány tulajdonosa lesz, melyet maga tölthet be. 4. Az igazgatóságban a városi tanács két taggal képviseli magát. 5. A város kiköti, hogy az átengedett 30 holdnyi terület be nem épített része gazdasági célra nem fordítható; csupán a szanatórium házi szükségletére. 6. Ha a szanatórium valaha megszűnik, az épület visszaszáll a város tulajdonába. 7. A kivágott és fel nem használt fák a város tulajdonát képezik. 8. A város a szanatórium céljaira átenged 30 holdnyi területet a Nagyerdőnek az első keresztutól balra eső dombos részén.

A javaslat első hét pontját egyhangulag elfogadta a bizottság. Az utolsó pont ellen azonban erős kifogások merültek fel.

Komlóssy Arthur a javaslat utolsó pontját nem fogadja el. Kijelenti, hogy a szanatórium felállítását a legerélyesebben óhajtja, de azt, hogy a Nagyerdőn építsék fel, ellenzi. A város közvéleménye a leghatározottabban ellene van a tervnek s a közönség aggodalmát méltányolni kell. Ha a szanatóriumot a Nagyerdőn építik, félő, hogy a közönség elriad a Nagyerdőtől s így egyetlen üdülőlhelyünket is elveszítjük. Javaslatot tesz, mondja ki a bizottság, hogy a szanatórium helyéül az Apafája erdőt jelöli ki. Ez az erdő minden tekintetben alkalmas a célra.

Márk Endre: Orvosok kimutatták, hogy azok az aggodalmak, melyeket a Nagyerdő ellen felhoztak, nem állhatnak meg. A budapesti elnökség különben is köti magát ehhez a helyhez s ha a város nem adja, a központ más városban létesíti a szanatóriumot. A szanatóriumi bizottság jól megfontolta a dolgot, mielőtt határozott.

Magoss György kifejezést ad a közönség aggodalmának. Ami azt illeti, hogy az elnökség más

városban építi fel a szanatóriumot, kijelenti, hogy egy város sem hoz annyi áldozatot, mint Debreczen.

Fejér Ferenc dr.: Nehezen lehet dönteni a kérdésben. A nagyerdei tervnek kétségtelen sok előnye van, de lényeges hátránya az, hogy a közönség fél tőle. Előre látható, ha a szanatóriumot a Nagyerdőn építik fel, minden anya kerülni fogja gyermekeivel az erdőt.

Aczél Géza megbizik az orvosok lelkiismeretességében. Ha bármi aggodalomra ok lehetne, az orvosok is ellenezték volna a nagyerdei tervet. Sokkal veszélyesebbek azok a betegek, akik az egészséges emberek közt sétálgatnak a nagyerdei parkban. Ha a Nagyerdőt nem adja a város, a szanatóriumot más városban építik fel.

Freund Jenő dr. azon csodálkozik, miért köti magát a szanatóriumi bizottság éppen a Nagyerdőhöz. Ha az intézményt itt építik föl, a közönség el fog riadni a Nagyerdőtől.

Tüdős Kálmán dr. Egy tüdőbeteg szanatórium a környezetre egyáltalán nem veszélyes. A tüdőveszesnek a köpetében van a fertőzés! Ha azonban a köpetet azonnal ártalmatlanná teszik, a fertőzés ki van zárva. A szanatóriumnak szüksége van, hogy jó levegőjű, régi erdőben legyen, a levegőkúra érdekében. Szükséges az is, hogy a városhoz közel legyen. A szóban levő területek, Nagyerdő, Apafája, Haláp közül az elsőt találták a legalkalmasabbnak a szakértők. A közönség hangulatára adni kell ugyan, de csak egy bizonyos határig. Ilyen intézmény létesítésénél komoly szempontot kell figyelembe venni. Ilyen szempontok vezették a szakértőket, mikor a nagyerdei hely mellett döntöttek.

Komlóssy Artur amellel működött mindig, hogy a szanatóriumot létesítsék. De a nagyerdei helyet ellenzi. Az Apafája erdőt ajánlja a legnagyobb nyugodtsággal és meggyőződéssel. Maga részéről nem fél ugyan attól, hogyha a szanatórium a Nagyerdőn létesülne, de nem ilyen a közönség, mely impressziók után indul. Okvetlenül amellel van, hogy a szanatóriumot létesítsék, de nem a Nagyerdőn, hanem az Apafáján.

Tüdős Kálmán dr. most hallja először az Apafája tervet. Feltételezi, hogy ez megfelelő volna, de közlekedési szempontból ez idő szerint nem megfelelő. Ha az Apafáján akarnák a szanatóriumot létesíteni, újból meg kellene indítani a tárgyalásokat a budapesti bizottsággal.

Márk Endre: Az Apafáját hozzáférhetővé tenni sok költségbe kerülne, mert intézkedni kell, hogy a villamos vasut az Apafájáig járjon. Javasolja, adják vissza a szanatórium bizottságnak az ügyet, hogy tárgyalja az Apafája helyet és tárgyalásainak eredményéről egy hónapon belül tegyen jelentést.

A bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadta.

Hirdetmény.

Az 1909. illetőleg 1910. év folyamán megtartandó időszakos hitelesítésre való jelentkezés tárgyában.

I. **Felhívás jelentkezésre.** Az 1907. évi V. törvénycikk 16. §-a és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1908. évi 107,226. számú kereskedelemügyi

miniszteri rendelet értelmében a közforgalomban használt összes hossz mértékek, folyadékok és száraz tárgyak mérésére való űrmértékek, súlyok és mérlegek, továbbá az 1908. évi 107,228 számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében a tejes kannák (a tejszállításra használtak kivételével) a fent megjelölt évek folyamán ujjahitelesítendőek. Ezen mértékek és mérőeszközök ujjahitelesítése központokban a községek által rendelkezésre bocsátandó helyiségekben, illetőleg a felek kívánságára a felek helyiségeiben fog elvégeztetni. Az állandóan felállított hidmérlegek és önműködő mérlegek ujjahitelesítése szintén a mértékhitelítő körútja alkalmával a helyszínén végezhető el. Felhivatnak mindazok, akik a fent felsorolt mértékeket és mérőeszközöket a közforgalomban — azaz adásvétel alkalmával — használják, hogy a községi előjáróságoknál vagy a polgármesteri hivatalokban (illetőleg a mértékhitelítő hivatalok állandó székhelyein e hivatalokban) díjmentesen kapható nyomtatványokon az időszakos hitelesítésben való részvételre jelentkezzenek. Ezen előzetes jelentkezésnek az a célja, hogy az érdekelték biztosítsák maguk részére azt az előnyt, hogy mértékeiket és mérőeszközeiket a II. pont alatt felsorolt időszakos mértékhitelítési központban nyújthassák be időszakos hitelesítésre. Az időszakos hitelesítési központban megjelenő mértékhitelítőik ugyanis első sorban azon felek mértékeit és mérőeszközeit fogják újra hitelesíteni, akik a fent jelzet módon jelentkeztek, a többi mértékhasználó felek mértékei és mérőeszközei csak abban az esetben vizsgálatnak meg, ha a mértékhitelítőik előre megállapított s meg nem változtatható utiterve azt megengedi. Akik tehát az előzetes jelentkezést elmulasztják, azok lakóhelyükön levő vagy ahoz legközelebb fekvő időszakos központokban esetleg nem fognak sorra kerülni, s így kénytelenek lesznek mértékeiket és mérőeszközeiket időszakos hitelesítés céljából valamely mértékhitelítő hivatal állandó székhelyére bevinni, ami jelentékeny költséggel és idővesztéssel fog járni.

A jelentkezési nyomtatványon feljegyzendő a fél (illetőleg cég) neve, az a hely (község, utca, házszám), ahol a fél üzletét vagy mesterségét folytatja, illetőleg ahol bejelentendő mértékeit és mérőeszközeit használja, a használt mértékek és mérőeszközök száma, valamint az is, hogy kívánja-e a fél a bejelentett mértékeknek és mérőeszközöknek saját helyiségeiben való megvizsgálását.

A jelentkezési lapok folyó évi december hó 31-ig azon hatóságnál nyújtandók be, amelytől azok beszerestettek.

II. **As időszakos mértékhitelítés** Debreczen törvényhatósági joggal felruházott város területén az 1910 évre később megállapítandó időpontban fog elvégeztetni.

Debreczen thj. város (a II. ker. Péterfia-utcai városrész, III. ker. Hatvan-utcai városrész, IV. ker. Piac-utcai városrész, a városi szőlős és egyéb kertek, a major-sági földek, a belső legelők, továbbá Mátá, Zám, Ohat, Elep, Kösélység, Cuca, Kishegyes, Nagyhegyes, Gyulai-Mács, Gyulaihegyes, Zelemér, Álomzug, Monostor és Apafaerdő nevű külsőségek részére.)

Az időszakos hitelesítési központokul ki nem jelölt községek — az 1909. évi 27,641. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében — a hite-

lesítés szempontjából azon csoporthoz tartoznak, amely csoporthoz az illető járásnak központokul kijelölt többi községei tartoznak. Az időszakos hitelesítésre kötelezett felek mértékeik és mérőeszközeik időszakos hitelesítését bármely hitelesítési központban eszközölthetik, de az időszakos hitelesítésről azon évek folyamán kötelesek gondoskodni, amely években lakóhelyükön, illetve mértékeik és mérőeszközeik használati helyén a fenti csoportosítás értelmében időszakos hitelesítés fogatosítottatik.

Debreczen, 1909. év november havában.

Szakál Pál s. k.
állami mérték-hitelesítő
főnök.

Hirek.

— **A népkönyha megnyitása.** A debreczeni jótékony nőegylet által vezetett városi népkönyha f. hónap 22-ikén délben nyílt meg. A megnyitáson a városi tanács képviselőiben *Oláh Károly* tanácsnok jelent meg, szép beszéddel üdvözölve a nőegyletet, mely az idén is elvállalta a népkönyha vezetését. Az egylet részéről *Szele György* nőegyleti igazgató válaszolt, köszönetet mondva a városnak, mely a szeretet ünnepétől kezdve a tavaszig nagylelkűen gondoskodik a szegényekről. A megnyitáson jelen voltak: *V. Szathmáry Teréz* elnök, *Weszprémy Zoltánné* alelnök, *Koncz Ákos* titkár és a választmányok több tagja. A szegények közül már az első napon is igen sokan jelentek meg.

— **Halálozás.** *Bessenyei Széll Farkas* nyug. kir. ítélőtáblai tanácselnök temetése vasárnap ment végbe Budapesten nagy közönség részvétele mellett. A megboldogult hosszabb ideig lakott városunkban, melynek közéletében tevékeny részt vett. Nagytudású jogász és kiváló történetíró volt *Széll Farkas* és halála családján kívül mindazokat fájdalmasan érintette, akik őt ismerték és becsülték. Nyugodjék békében!

— **Bizottsági tagok választása.** December 22-én folyt le a megüresedett bizottsági tagsági helyekre a választások.

A választások a Hatvan-, Csapó- és Péterfia-utcán 9 órakor kezdődtek meg.

A Csapó-utcai kerület választói a tűzoltólaktanyában szavaztak. Elnök: *Szabó Lajos*. Helyettes elnökök: *Bárdos Géza* és *Pongó Lajos*. Bizalmi férfiak a *Radákovics* párt részéről: *Nagy Gyula* városi hivatalnok, *Nagy Imre* tanító; *Varga Lajos* részéről: *Papp Ignác* tanító, *Boross Sándor* vendéglős; azonossági tanuk: *Varjassy Sándor*, *Kovács Lajos*. Jelöltek: *Radákovics Géza* a függetlenségi párt részéről és *Varga Lajos* dr.

A Hatvan-utcai kerületben a szavazást a városházán ejtették meg. Elnök: *Bacsó Dezső* dr., *Riesz Henrik* és *Török Péter*; helyettes elnökök: *Nagy Imre* és *Borus Béla* azonossági tanuk. Bizalmi férfiak: *Kertész János*, *Kiss András*, *Salánky Mihály* és *Varjassy Gyula*. A függetlenségi párt jelöltje *Salánky Ferenc* volt. Ellenjelölt: *Kovács János* kereskedő.

A Péterfia-utcai választók a ref. egyháznál szavaztak. Itt a függetlenségi párt jelöltje *Thieszen Arthur* bankigazgató volt. Elnök: *Sinka Sándor*; helyettes elnökök: *Szilágyi Bálint* és *Kertész István*. Bizalmi férfiak: *Ormós József*, *Éva Péter*, *Faragó András* és *Bakóczi László*. A hivatalos jelölttel szemben *Kántor István* *Varga Lajos*-párti lépett fel. A választást délután 4 órakor zárták le, majd összeszámlálták a szavazatokat. Az eredmény a következő:

A Csapó-utcai részben *Radákovics Géza* kapott 251 szavazatot. *Varga Lajos* 99 szavazatot.

A Hatvan-utcai részben *Salánky Ferenc* kapott 264 szavazatot. *Kovács János* kereskedő 70-et, *Mórász Sándor* 4-et.

A Péterfia-utcai részben *Thieszen Arthur* kapott 212 szavazatot, *Kántor Mihály* 85-öt. Az új bizottsági tagokat üdvözöljük és meg vagyunk győződve, hogy tudásuk és munkaerejükkel a város javára fognak dolgozni.

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »
KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
(VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűrebből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Szabályrendelet

a város köztereinek kertészetéről.

1.

Debreczen sz. kir. város az utcai fásítás, közterek, parkok, sétányok, általában a város kertészeti szépítésének létesítésére, kezelésére és fenntartására „városi kertészetet“ létesít.

2.

A városi kertészet feladata a meglévő utcai fásítások, nyilvános parkok, sétányok mindennemű kertészeti teendőinek ellátása; új fásítások, sétányok, parkok létesítése, fenntartása; továbbá működésével oda hatni, hogy a város utcáinak, sétányainak s terének, parkjainak kinézése a modern kertészet eszközeinek lehető felhasználásával széppé, kellemessé tétessék s ez által a jelzett helyek a lakosság szépérzékének fejlesztésére s a közegészségi állapotok javítására szolgáljanak.

Feladata továbbá a városi középületek udvarának parkirozása, fásítása, az ünnepi helyiségek alkalmi díszítése s mindazon kertészeti teendők ellátása, melyekkel a városi tanács megbizta.

Ha a város központi temetőt létesít, annak kertészeti teendőit szintén a városi kertészet munkakörébe utaltatnak s ezen teendőket is köteles a városi kertészet ellátni, a köztemetői szabályzat rendelkezései szerint.

A nagyerdei park a nagyerdőből, mint erdészeti területből kiszakítottak s mint nyilvános park, a városhoz csatolva a városi kertészet kezelése alá utaltatik.

3.

Hogy a városi kertészet ezen feladatának megfelelhessen, egyelőre a nagyerdei kertészet, mint kertészeti telep, a városi kertészet kezelése alá bocsátatik.

Mint hogy azonban ez a telep a szükséges faiskolák létesítésére kicsi s a nagyerdei park fejlesztésének előbb-utóbb útjában lesz, a nagyerdei alkalmas helyszin (mely már a szabályzat megállapításakor fixirozandó volna) 10 hold terület adatik a városi kertészet céljaira.

Ezen kertészeti telep kizárólag a közterületek, sétányok, parkok s általában a fent meghatározott kertészeti teendők ellátásához szükséges növényzet termelésére használható.

Tekintettel a városban szépen fejlődő kereskedelmi s magán kertészetre, nem szabad a városi kertészetre kereskedelmi, gazdasági, vagy konyha kertészettel üzletszerűen foglalkozni s a termelt növényzetből csak a kiselejtezett, felesleges példányok adhatók el a szépítési bizottság által meghatározandó időben és módon.

A nagyerdei kertészet minden tartozékával tíz év alatt beszüntetendő, illetve az új kertészeti telepre fokozatosan áttelepítendő.

4.

A kertészeti telep allagáról nyilvántartás vezetendő, mely a kertészeti telep készletéről mindenkor hű képet adjon.

A kertészeti telep kertészeti és gazdasági vezetéséért a főkertész felelős. Ő köteles gondoskodni az üzem gondos, szakszerű ellátásáról s a termelt növényzet okszerű felhasználásáról.

A városi kertészet kezelésére és munka rendjeire a gyakorlatnak megfelelő utasítás dolgozandó ki s jóváhagyás végett a városi tanács elé terjesztendő.

5.

A városi kertészet működésének vezetésére és ellenőrzésére „szépítési bizottság“ alakíttatik.

Ezen bizottság feladata minden a város kertészeti szépítésével s fejlődésével összefüggő javaslatok, tervek kidolgozása, ezeknek keresztül vitele, fentartása.

Kötelessége a bizottságnak a város utcáinak, köztereinek, parkjainak szépítésére jövedelmi források teremtése és megjelölése; városi kertészet működésének felügyelete és ellenőrzése; a városi kertészet céljaira meghatározott költségvetési összegek gondos, gazdaságos felhasználásának ellenőrzése s általában a város kertészeti szépítésének előmozdítása.

A bizottság minden hónap első hetében ülést tart s ezen intézkedik a városi kertészet munkakörébe tartozó minden teendőkről; megállapítja a főkertész javaslata alapján a szükséges napi béres munkások számát, beosztását; megállapítja a napi béreket, megállapítja a kertészeti munkák tervét, a Tanács elé terjesztendő javaslatokat.

Végrehajtja a tanács által elrendelt munkálatokat.

Gondoskodik a kertészeti művek fenntartásáról a növényzet gondos ápolásáról, a kertészeti munkák idő és szakszerű gazdaságos végrehajtásáról.

Közvetlen felügyeletet gyakorol a városi kertészet minden munkájára úgy a közterületeken, mint a középületekben és kertészeti telepen.

Megvizsgálja időnként a kertészeti telepet, annak kezelését, számadásait, nyilvántartását s állagát s tapasztalatokhoz képest intézkedik.

Felügyel a városi kertészet költségvetésének pontos betartására, s a költségvetés keretében szükséges átutalások felett határoz.

Megállapítja mindazon intézkedéseket, munka rendet, melyek a városi kertészet sikeres működésére szükségesek.

Osszeállítja minden év augusztus 1-re a városi kertészet következő évi költségvetését s azt indoklással a városi Tanácshoz beterjeszti. Összeállítja minden év február hó 15-ig a városi kertészet zárszámadását s azt az azon évi működésről szóló jelentéssel együtt a városi Tanács elé terjeszti.

A bizottság 7 tagból áll. Elnöke a polgármester, kit akadályoztatása esetén a főjegyző helyettesít. A bizottság tagjai: hivatalból a főjegyző, erdőmester, főmérnök, ki a bizottság előadója, s a törvényhatósági bizottság által választott három tag, kik hat évre választatnak.

A bizottság jegyzőjét a polgármester osztja be.

A tagok létszámában beálló üresedés esetén a megüresedett tagsági hely a legközelebbi törvényhatósági bizottsági közgyűlésen betöltendő.

Ha a bizottság valamelyik választott tagja egymásután három ülésen indokolatlanul nem vesz részt, helye megüresedettnek tekintendő s helyére a legközelebbi közgyűlésen betöltendő. A mulasztó bizottsági tag egy ízben még megválasztható, de a mulasztás ismétlése esetén többé nem.

A bizottság határozatképes, ha legalább három tag van jelen az elnökön kívül s ezek közül egy választott bizottsági tag.

A bizottság minden tagja, a jegyző kivételével, szavazatról bír.

Az elnök rendszerint nem szavaz, szavazat egyenlőség esetén az elnök dönt.

A bizottság üléséről jegyzőkönyv vezetendő s a kisebbség kívánhatja véleményének jegyzőkönyvbe vételét.

A bizottság jegyzőkönyvei a mérnöki hivatalban őriztetnek.

6.

A városi kertészet, mint külön ügyosztály, a városi mérnöki hivatalhoz osztatik ke. Személyzete a mérnöki hivatal személyzeti létszámához tartozik.

A városi kertészet működési körében szükséges tervezéseket, kitűzéseket, méréseket s minden műszaki munkát a mérnöki hivatal hajtja végre.

Altalában a városi kertészet működését a városi érnöki hivatal mindenben előmozdítani köteles.

7.

A városi kertészet személyzete:

1. *Egy főkertész*, ki a kertészeti iskolát jó eredménnyel végezte s legalább három évi gyakorlattal bír városi vagy nagyobb park kezelésében.

Egy évi próba idővel a városi tanács választja életfogytiglan.

Évi fizetése 2400 korona, természetbeni lakás a kertészeti telepen, s 800 kor. fuvar átalány.

2. *Két segéd kertész* mindenik 1200 korona évi fizetéssel, egyik természetbeni lakással a kertészeti telepen; másik 400 kor. lakbérrel.

A segéd kertészeket a főkertész ajánlatára a szépitési bizottság szerződés mellett alkalmazza.

3. *Napszámosok* a szépitési bizottság által meghatározandó számban és napibér mellett.

A főkertész állandósítása után nyugdíj jogosult.

8.

A város közterületén bármiféle növényzetnek ültetésére, fenntartására és elhelyezésére egyedül a városi kertészet jogosult.

9.

A közterületek ültetvényeit rongálni tilos. Ezen tilalom ellen s a 8. §. rendelkezései ellen vétők kihágást követnek el és esetenként 5 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbírsággal, nem fizetés esetén a megfelelő elzárással büntettetnek.

10.

A kihágások felett I-ső fokba a rendőrfőkapitányi hivatal, II-od fokban a városi tanács s III-ad fokban a közigazgatási bizottság dönt.

11.

A büntetéspénzek a szépitési alap javára szolgálnak.

12.

Ezen szabályrendelet a kihirdetéskor válik jogerőssé.

Debreczen, 1909. aug. 20.

Aczél Géza,
városi főmérnök.